

Kärkölen kunnan vastaus Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle valtiovarainministeriön lausunnosta koskien Kärkölen kunnan valitusta 19.5.2025 valtiovarainministeriön päätökseen 15.4.2025 (VN/33429/2024), vuoden 2025 kunnan peruspalvelujen valtionosuuspäätös

Hämeenlinnan hallinto-oikeus
Raatihuoneenkatu 1
13100 Hämeenlinna
hameenlinna.hao@oikeus.fi

Selityspyyntö (1237/03.04.04.01/2025)

Hämeenlinnan hallinto-oikeus on varannut Kärkölen kunnalle tilaisuuden esittää selitys valtiovarainministeriön (VM) lausunnosta tässä asiassa.

Kärkölen kunta esittää hallintoviranomaiselle, että Päijät-Hämeen hyvinvointialueen virheellinen palkkaharmonisaatiota koskeva varauskirjaus on poistettava Kärkölen kunnan valtionosuuslaskelmasta. Kärkölen kunta toistaa jo aikaisemmin esitetyt perustelut ja esittää asiasta lisäksi seuraavaa.

Lainsäädännön osalta Kärkölen kunta toteaa, ettei kyseessä olevien lain ja asetusten osalta ole kiistaa. Hallintoviranomaisen tulisi kuitenkin huomioda se, ettei kyseessä oleva lainsäädäntö oikeuta Päijät-Hämeen hyvinvointialueen jälkeenpäin tekemiä virheellisiä kirjauksia koskien palkkaharmonisaatiota. Siten hyvinvointialueen tekemää pakollista palkkavarausta ei voida katsoa kunnille kuuluvaksi maksueräksi ja valtionosuutta vähentäväksi SOTE-kuluksi. Maksuerän kirjaus on lisännyt merkittävästi hyvinvointialueen valtion rahoitusta ja heikentänyt samalla kuntien rahoitusta. Tästä voi johtua valtiovarainministeriön lausunnosta ilmenevä mahdollinen intressiristiriita. Jos hallintoviranomainen velvoittaa kunnat maksamaan hyvinvointialueella tehdyn virheellisen kirjauksen mukaiset palkkaharmonisaatiokustannukset, vähentää se valtion hyvinvointialueuudistuksen kustannuksia merkittävästi.

Kuten valtiovarainministeriö on vastauksessaan todennut, asetuksen tasoisella säädännöllä on pyritty turvaamaan kuntien ja hyvinvointialueiden toiminta ja selviytyminen SOTE-uudistuksesta.

24.11.2025

Säätelyn tarkoituksena on ollut kuntien tasavertainen kohtelu valtion rahoituksen osalta. Ministeriön esittämässä selityksessä luodaan kuvaa, että tulkintavirhe on tapahtunut kuntien kirjanpidossa. Kärkölen kunta esittää kohteliaimmin hallintoviranomaiselle, ettei tämä väite ole relevantti tässä asiassa. Päijät-Hämeen hyvinvointialueen virheellisesti kirjatut palkkaharmonisaatiokustannukset eivät kuulu kirjattavaksi kuntien kirjanpitoon mahdollisina kuluerinä. Virheellinen kirjaus tulee siten poistaa kuntien osalta valtion rahoitusta vähentävänä tekijänä.

Kärkölen kunta ei kiistä sosiaali- ja terveydenhuollon eläkemenoperusteisten kustannusten (ennen vuotta 2017) kuulumista kunnan vastuulle. Kyseinen vastuu perustuu lakiin ja on otettu kunnan taloudenhoidossa huomioon. Tällä kustannusvastuulla ei kuitenkaan ole asiallista yhteyttä Päijät-Hämeen hyvinvointialueen virheellisesti kirjaamiin palkkaharmonisaatiokustannuksiin, jotka eivät sisälly eläkemenoperusteisiin maksuihin eivätkä ole käsiteltävissä samana kulueränä. Ministeriön viittaus eläkemenoperusteisiin maksuihin ei muodosta oikeudellista perustetta siirtää hyvinvointialueen tekemää virheellistä palkkavarausta kuntien vastuulle. Näin ollen varausta ei tule ottaa huomioon kunnan valtionosuutta vähentävänä tekijänä.

Oikeudellinen vertailuaineisto (Lahden kaupunki)

Kärkölen kunta viittaa Lahden kaupungin laatimaan selvitykseen 23.9.2025, joka on annettu Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle vastaavanlaiseen oikeudelliseen arviointiin liittyen.

Lahden kaupunki on pyytänyt työoikeudellista asiantuntijalausuntoa työoikeuden emeritusprofessori, OTT, VTK Seppo Koskiselta ja oikeudellista asiantuntijalausuntoa hallinto-oikeuden emeritusprofessori, OTT Olli Mäenpäältä. Lausuntojen mukaan Lahden kaupunki, eikä siten muutkaan kunnat ole vastuussa Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän vuonna 2023 toteuttaman palkkaharmonisaation aiheuttamista kustannuksista.

Landen kaupungin antama selitys asiasta ja asiantuntijalausunnot tukevat Kärkölen kunnan kantaa siitä, että palkkaharmonisaatiota tai työnantajavastuun luonteisia maksuja ei voida kohdistaa jälkikäteen kuntaan valtionosuuksia vähentämällä.

Oikeudellinen vertailuaineisto (Seinäjoen kaupunki)

24.11.2025

Kärkölen kunta viittaa myös BDO Oy:n 13.6.2025 laatimaan selvitykseen, joka on annettu Seinäjoen kaupungille vastaavanlaiseen oikeudelliseen arviointiin liittyen. Selvityksessä tarkastellaan nimenomaisesti SOTE-voimaanpanolain (616/2021) mukaista vastuunjakoa kuntayhtymien ja hyvinvointialueiden välillä siirtymähetkellä. BDO:n selvityksen mukaan erikoissairaanhoidopiirien, kuten Etelä-Pohjanmaan sairaanhoidopiirin kuntayhtymän, siirtyminen hyvinvointialueelle tapahtui täytenä yleisseuraantona.

Lausunnossa esitetyt johtopäätökset ovat suoraan sovellettavissa myös tähän asiaan. Lausunto tukee Kärkölen kunnan kantaa siitä, että palkkaharmonisaatiota tai työnantajavastuun luonteisia maksuja ei voida kohdistaa jälkikäteen kuntaan valtionosuuksia vähentämällä, eikä niitä voida kierrättää kuntien maksettaviksi valtionosuusjärjestelmän kautta.

Sama oikeudellinen periaate koskee kaikkia kuntia riippumatta siitä, mikä hyvinvointialue on kyseessä. Lainsäädäntö ei mahdollista sitä, että kunnille muodostuisi uudenlaisia vastuita siirtohetken jälkeen ilmenneiden palkkasaatavien, varauskirjausten tai muiden henkilöstövastuiden perusteella. Jälkikäteiset palkkaharmonisaatioon liittyvät erät eivät ole osa kuntien alijäämän kattamisvelvollisuutta, eivätkä siten vähennä kunnan valtionosuutta.

Eija Liikamaa
kunnanjohtaja

Liite

Kunnanhallituksen pöytäkirjanote 24.11.2025 §
Lahden kaupungin vastaus Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle 23.9.2025
Lausunto Mäenpää 12.9.2024
Lisälausunto Mäenpää 26.6.2025
Lausunto Koskinen 3.9.2024
Lisälausunto Koskinen 18.6.2025
Lausunto BDO 13.6.2025

Jakelu

Hämeenlinnan hallinto-oikeus